

telében 200 °C-nyi hőmérsékletben még élve maradjon.

Miért lehetetlenségek ezek? — Azért, mert a természet megmásíthatatlan törvényeivel homlokegyenest ellenkeznek. *Ellenben minden, ami ezekkel a törvényekkel nem ellenkezik, lehetséges.*

És a természettudomány embere mindent, ami fizikailag lehetséges, vagyis — értsük meg jól! — ami a fizikai törvényekkel nem ellenkezik, elérhetőnek kénytelen tartani. Mivel pedig a természettudomány semmi után sem töri magát, semmit sem igyekszik megvalósítani, ami a világegyetemen uralkodó törvényekkel ellenkezik, ennél fogva az emberiség javára irányuló minden törekvésének előbb vagy utóbb beálló sikeréről meg is van győződve.

Ebben az értelemben nincs rája nézve utópia és ebben az értelemben, ezen az alapon, a legvakmerőbb reformátor.

Az emberiség szebb jövőjében csak egy fórum bizik föltétlenül, csak egy fórum tartja ezt a jövőt olyan ragyogónak, minőnek a hétköznapi emberek nem is álmodják, — és ez a fórum a természettudomány. Az évről-évre sűrűbben kínáló tapasztalatok igazolják is ezeket a reményeket és a laikus előtt ma még jóformán hihetetleneknek látszó csodálatos vívmányok bekövetkezése a beavatottak előtt csak idő kérdése.

A természettudósok közt a messze-

Alkonypír.

*Oly hallgataz, borongó,
Oly bús a rengeteg,
Mint a reményfosztott,
Tépődő nagy beteg.*

*De azért türi büszkén
S fájdalma szóttalan;
Panasz-szava se hangzik,
Hogy fénye oda van.*

*Csak néha hull az ágról
Fehér, friss hótömeg.
Ilyenkor tán az erdő
Fagyott könyve pereg . . .*

*Im, alkonyul. Az égbolt
Őt tiszta rózsaszínt.
Úgy tűnik, a magasból
Milliónyi rózsza int.*

*A sok virágzó rózsza,
Mit elrabolt a tél,
Tán mind az égbe szállott,
Tán onnan int, beszél.*

*Minthogyha a bús erdőt
Biztatnák édesen:
Hozzád újból leszállunk
Tavaszi éjjelen.*

*A biztatást megérti
A néma rengeteg,
Szellő csókolja arczon
S hűlt szíve megremeg.*

Feteki Sándor.

látó magasabb értelmek meg vannak győződve arról, hogy az emberiség mindent, ami után szíve rejtekében eped és sóvárog, el fogja érni és meg fog valósítani. És épen ez a vakmerőnek látszó, de mégis biztos tudat lett napjainkban a természettudományok legnagyobb erejévé és a köznép által eddig lehetetleneknek tartott dolgok kategóriája a fizika, khémia és az élettan napról-napra intenzívebbé váló sugarai alatt egyre kisebb és kisebb csoporttá zsugorodik össze.

Mit mondtak volna őseink arról, ki jóslatképen hirdetni mertte volna, hogy valamikor nemesak egyik városból a másikba, egyik országból a másikba, hanem a tengeren át is — tengerfenékre rakott kábel révén beszélgethünk ismerőseinkkel? Mit mondtak volna arról, aki olyasmit mert volna nyilvánosan jósolni, hogy eljön majd valamikor olyan idő is, melyben az emberi beszédet, éneket örök időkre meg lehet őrizni és hogy az ősapák hangja az élő beszéd egész közvetlenségével fog megszólalni a késő dédunokák előtt? Biztos, hogy örültnek nyílánították volna, még hivatalosan is. Épen olyan képtelenségnek látszott volna akkor az, (ha ugyan akadt volna ember, aki ilyesmire gondolni mert volna), hogy egy pillanat alatt lerajzoltathassunk egész nagy nyüzsgő-mozgó embertömeget, sőt még egy szétrobbanó bombát is, épen abban a pillanatban,

A rab- király szabadon.

(Fantasztikus állatregény.)

Irta: **Bársony István.**

(11. folytatás.)

Gyanus jelek.

Az égő nád szagát azután napról-napra érezték a rengeteg erdőben lakó „szabadok“.

A levegő tele volt füsttel s már nem is lehetett tudni, melyik felhő igazi az égen és melyik van parázni.

nyí koromszemcsékből, amiknek a milliárdját egybegyürve hajszolta maga előtt a végtelenség útján a szél.

Valami történt odalent a síkon, ami nyugtalanságot keltett mindenfelé. Az éjszakák félig-meddig nappalokká váltak az állandó fényesség miatt, ami az égjáról élesen verődik vissza s ami olyan volt, minha tíz nap akarna felkelni, kibújni a szemhatár mögül, de nem bírta.

Ott a pokol tüze égett, olthatatlanul.

A zaklatott, holtra rémült ember nem tudott magán másképen segíteni: felgyújtotta a nádrengeteget, hogy kiüldözze belőle a szörnyű rémet, az emberevő tigrist, amely ott választott volt magának lakást s onnan rendezte borzalmas kirohanásait a falvak környékére, a védtelen, kétségbeesett pásztornépre. A szárnyasok legkönnyebben hozhatták a híreket, hogy mi történik a pusztaságon. *Villám* minden hajnalban azzal indult el az őserdő széléről, hogy egy óra múlva

ittthon lesz és jelenti a királynak: mi ujság, mikor lesz már vége a korombúznak, amit a Felség orra sehogy sem tudott megszokni. De bizony a sólymot nem látták estig az erdő urai, ha egyszer elragadta a vadászszennvedély, amelynek alárendelt mindent. Hiába indult hazafelé, hogy a legújabb tapasztalatokról számot adjon: a kétségbeesetten röpködő, jajgató, szakadatlanul mozgó lápi madarak látása megrészegítette. Dózsolt a gyilkolás gyönyörében s egyik bibiczet a másik után vagdosta le a levegő hullámai közül.

Gonosz, a héja, maga is megsokalta, amiben nyilván nem kis része volt az irigységnek. Hisz ez a szárnyas hiéna minden nagy ügyessége mellett sem tudhat méltó vetélytársa lenni a sólyomnak, amely akkor kerít magának zsákmányt, amely perczen akar. A sólyom annyi, mint a czikázó villám; vágása akár a hasogató menykőcsapás. Ő maga is tudja ezt s inkább nem támadja a földön ülő madarat, nehogy amint lecsap reá, önmagát törje össze zuhanása tüzezzével s ellenállhatatlanságával. Alig hallotta *Gonosz*, hogy a király nyugtalankodik, leszólt hozzá: — Villámot várod! azt ugyan várhatod. Bibiczekre meg gémekekre vadászik. Kisebb gondja is nagyobb ilyenkor, semhogy veled törődjék. Majd megjön este, jóllakva, kifáradva; — akkor talán leereszkedik, hogy szóba álljon veled.

Szultánt ez a fitymáló, ingerkedő beszéd kihozta sodrából. Dübörgő hörgéshez hasonló hangon ordított fel: — Hol van Vitéz? Hívjátok ide nekem a kollégámat!

Vitéz, a sas, csudálkozva értesült koronás barátja izgatottságáról s nagy körívben ereszkedett le egy óriás fölgyre, amely alatt az oroszán hűsölt. — Mi baja az afrikai hősnek? kérdezte barátságos hangon.

mikor szilánkokra pattanik szét és úgy, hogy a szilánkokat látni lehessen. Pedig a bomba olyan hirtelen robbanik szét, hogy emberi szem nem bírja látni a szétugró darabokat. A fotografáló készülék azonban gyorsabban lát, mint a mi szemünk és *oly gyorsan rajzol, mint amilyen gyorsan lát*, vagyis hiven papírra fest olyan pillanatnyi jelenségeket, amelyeket gyorsaságuk miatt a mi látószervünkkel észé sem vehetünk.

Ha akkor, mikor nagy ügygyel-bajjal, nem is olyan régen, lerakták a tengerek fenekére a távirókábeleket, valaki azt mondta volna, hogy pár évtized múlva ez a vívmány már fölösleges lesz, mert Európából Amerikába kábel nélkül *a pusztá levegőn át* lehet majd beszélgetni, vajjon az illető jóst nem mondták volna-e bolondnak? És ma *Marconi* már ezt a csodát is megvalósítja. Meg kellett ennek is valósulnia, mert nem ellenkezik a fizikai törvényekkel. Hiszen összehasonlíthatatlanul nagyobb távolságból, magából a napból is kapunk a világyűr etherén keresztül földünkre telegrammokat, minden drót közvetítése nélkül. Mikor például valamelyik nagyobb napfolt a naptányér közepe felé halad, akárhányszor megszólalnak távirószobáink jelző készülékei.

Ma még mosolyognak affölött, ha valaki azon töri magát, hogy olyan készüléket találjon föl, melyen egyik világrészről a másikba lehessen — *nem beszélni, hanem látni*. Pedig ez sem ellenkezik a fizikai lehetőséggel és valamikor meglesz. Csak az alkalmas módnak és a készüléknek kieszelése idő kérdése még. Képzeljük el már most azt az állapotot, mikor majd innen Budapestről fogjuk nézni a braziliai erdők csodálatos növényi és állati életét, még pedig nem fotografikus felvételek képében, hanem úgy, ahogyan épen abban a pillanatban ott helyben él és mozog minden, ahogy a szellő lengeti a növényzetet, ahogyan a madarak és a pillangók röpködnek. Néhány percz múlva meg, ha úgy

tetszik, nézhetjük az afrikai pusztákon járó karavánokat. Elárulhatom azonban, hogy a természettudományok templomának legbeavatottabb papjai, kivált a biológiai szakmákkal foglalkozók, a laboratóriumok csendes légkörében folyó bizalmas beszélgetések közt az imént említett csodaszerű fizikai vívmányokat csak előkészületnek tartják még nagyobb és egészen más irányú vívmányokhoz. Hogy mik ezek, azt a most még kislelkű és gyöngé fölfogású embertömeg előtt talán nem is indokolt apróra részletezni; de annyi áll, *hogy magát az embert illetik: az ember szervezetét és természetét*. Azok, kiknek lelki szeme messze túl bír hatolni századunk kódén át a jövő fölragyogó hajnalába, ott új, a maitól lényegesen elütő emberiséget látnak. Olyan embereket, akik épek, egészségesek, erősek, hosszú életűek, vidámak, jólelkűek, békeszeretők, szépek, eszesek, egytől-egyig finom műveltségűek és valamennyien abban a jólétben élnek, melyben ma még a legfelsőbb tízezer kiválogatott crème-jének is alig-alig van része. A mai ember átlagban gyöngé, beteg, rút, eltorzult alakú, tömegében buta, gyarló eszű, önző, veszedő, ellenségeskedő, majd csüggedő, aggódó és élete nagyobb részében lehangolt. Minden benne van öröklött természetében és nem egyéb, mint visszhangja és eredménye annak a létért való küzdelemnek, mely az ő állapot vad viszonyai közt még sokkal brutálisabb volt, mint napjainkban.

Arról van tehát szó, hogy az emberiség a maga kebeléből alkosson egy tökéletesebb, jobb természetű, nemesebb idegrendszerű emberfaját, mely a maihoz olyan viszonyban álljon, mint aminőben áll például a damaskusi szőlőtökék remek aranyszínű és fölséges zamatú fürtje ahhoz a serétszemű, fanyar és keserű vadszőlőhöz, melyből nemesítés útján keletkezett.

Hogy miképen lesz ez megvalósítható, erről ne beszéljünk most. A probléma megoldása fizikai és fizio-

— Alattvalóid közt engedetlenek és léhák vannak, — bögte indulatosan. Villám rég sehol sincz, pedig napi parancshan volt, hogy övé a híradás kötelessége. Követelem, hogy hazahívd és példásan megfenyítsd.

A sas bámulva és komoran hallgatott. Végre megszólalt: — Nem jól teszed nagyúr, hogy ily fennen beszélsz. Tudnod kellene, hogy a vándorsólyom legkedveltebb szolgálóm, akit megbüntetni különben sem tudnék. Ő gyorsabb mindnyájunknál. *Suhanó*, a törpe sólyom az egyetlen, aki utoléri; de vele szemben ő is tehetetlen. *Suhanó* a röpülő sasnak is a hónaljába vágódik, ha akar s kikezdi, kimarja; — de *Villám* ép oly ügyes akrobata a levegőben, mint ő; jaj volna neki, ha meg merné támadni. Azután, (itt felemelte hangját a madárkirály) ki is kérem magamnak, hogy néppemmel megkérdezésem nélkül rendelkezéssel.

Az oroszlán boszusan mordult fel: — Mit? te megleczkéztetsz ahelyett, hogy királyi barátságomra büszkén, a kedvemben járnál? Tudd meg tehát, hogy minden hányivetiséged ellenére is nagyon csekély vagy hozzám képest. Ha a röpülés adományá az enyém lenne, úgy vernélek el, ahogy akarnálak. Legnagyobb tulajdonságod a röpülés, neked csak arra jó, hogy nem épen túlságos *vitézül* tudj előlem kitérni.

Szörnyű vijjogás szakította félbe e szavakat. *Vitéz* a tölgyfa koronáján tollát borzolva, nagyokat rikácsolva, verdeste szárnyait.

— Szárnyasok! . . . madarak! . . . szolgálaim! . . . igazi urai a világnak! . . . — kiáltozta, — hallottátok-e? A négy lábú barom megsértett engem s bennem valamennyiteket. Jók voltunk hozzá s ő még lenéz, megvet! . . . A földhöz

ragadt *féreg* megvet *minket*, a felhők közt járó korlátlan szabadokat! . . . Ha ketten egyszerre rohanunk neki, kiverjük rögtön a szeme világát. Vak koldus lesz belőle, minő a vakondok. De az legalább járja a föld alatt is a maga útait; — hanem mit csinál szem nélkül az oroszlán? Legfeljebb ordít, mint a számár. Vajjon melyik kérdő siet majd hozzá panaszos éhbömbölésének a hallatára, hogy így szóljon: te kolduskirály, gyere, egyél meg engem; eljöttem hozzád magam, minthogy vadászni már nem tudsz! . . . Az erdő henczegő zsarnoka büntetést érdemel, korlátlan szabadság! Jertek sorakozzatok, jeladásomra rohanjátok meg; — tépázzátok meg; — hadd emlékezzék a mai napra! . . .

Erre a lázító beszédre különös mozgás támadt az erdőségben. A ragadozó madarak *egész légiója* jött suhanva, villanva, zuhogva s mind a sas köré gyülekeztek. Még Gyász sem hiányzott, a félszemű holló. Sőt előkerültek a szajkók, a hegyescsőrű fakófánccok, a varjúk és a szarkák. Olyan zsinat kelt rövid idő alatt, hogy az oroszlának szinte szorongó érzése támadt miatta.

Ki tudja mi történik, ha a válságos pillanatban elő nem toppan a bozótból *Ravasz*, az államügyész, akit *Hóhér* kísért. A hiúz tudniillik nagyon is adta, hogy ő a trón rókona, el nem maradhat a Felső mellől.

A vén rókának csak annyi ideje volt, hogy hamar odasúgja Szultánnak: — Király ne felelj most. A harag mindig rossz tanácsadó. Bíz rám a dolgot; én majd elintézem. A felelősséget magamra vállalom.

Annál pedig nincs kellemesebb, mintha a bajban levőről valaki leveszi a következményekért való helytállás súlyát. Ezért még a királyok sem szoktak neheztelni. Szul-

logiai szempontból tökéletesen lehetséges; és mivel kívánatos is, biztos, hogy be fog következni. Csak a mai lelkileg rövidlátó emberiséget kell arra képesíteni, hogy el bírjon látni ama távolba, hol az imént mondott ideál, mint nemünk világító tornya, világít felénk a jelen sötétségen keresztül. Ha az elérendő cél a többség meg fogja ismerni és lépteit feléje fogja irányítani, attól kezdve a megteendő út nem lesz sem nagyon hosszú, sem nagyon nehéz.

Főleg *Darvin* tanulmányai óta emelkedett bizalmunk ilyen magas régiókba. Ha a tökéletlen mikróbiúmokból, a természet maguktól működő erői folytán létrejöhettek számtalan középformán át a mai ember, ha a moszatok vagy egyéb hasonló kezdetleges szervezetekből ki birt formálódni a fölséges illatú, színű és alakú rózsa, akkor a mai emberiségből is lehet még idomítani tökéletesebb fajt, mely a mai fölött olyan magasan fog állani, mint a jelenlegi átlag-ember áll a majmok fölött, vagy még sokkal magasabban.

Mindez azonban csak akkor fog létrejönni, mikor az általános műveltség melege fogja áthatni a társadalom valamennyi rétegét. *És előbb uralomra kell jutnia az emberiség kormányzatában a természettudománynak*, mely most még csak előkészületeit teszi — csöndesen és zajtalanul — a nagy világhódításhoz. *A természettudománynak ma még csak igen csekély jogai vannak nemünk sorsának irányításában.* A nemzeteket egészen más faktorok kormányozzák, mint a természettudomány, különösen pedig egészen mások, mint a biológia nagy munkával földerített törvényei és az e törvényeken alapuló világnézet, a maga magasabb rangú filozófiájával.

És az a hódítás békés, vér nélküli lesz. Az lesz, mert önmagától, szükségképen és elnyomhatatlanul fog bekövetkezni, mint ahogyan a növekvő tavaszi melegtől naponként, fokozatosan, láthatatlan mozgással,

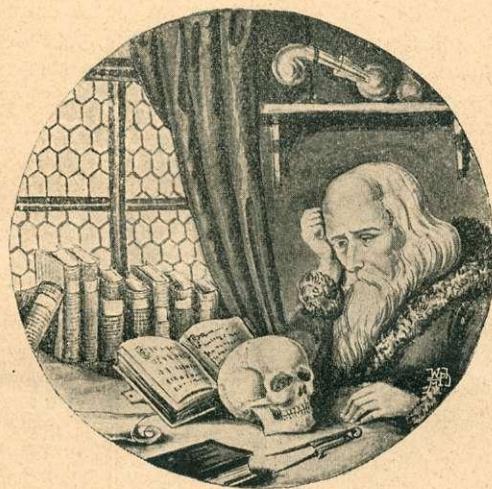
de biztosan és elnyomhatatlanul kitavasodik a mező, rét, erdő és puszta.

Akkor az emberi brutalitás által lekopasztott és letarolt föld visszakapja ismét egykori díszait és szépségét s a rossz viszonyoktól agyonzaklatott, agyonnyargatott emberiség ki fog végre bontakozni az állatiasságból, hogy magasabb rangú, szebb életet éljen.

Eddig még tél volt. De a kikelet lehellete néha már érezhető egy-egy természettudós dolgozatában. A még gyér tavaszi fuvalmak épen csak a talaj felszínét bírják még kissé felenyhíteni. *De hogy az általános rügyfakadás és virágzás beálljon, a természettudomány napjának melege kell, hogy a talaj mélységeibe is lehatoljon.*

Az emberi nem tavasza nem volt, hanem még csak lesz!

Sajó Károly.

tán kegyesen intett Ravasznak: — Tedd amit akarsz, hűséges hívem.

Ravasz nagyot vakkantott: — Felséges szárnyas úr, vitézek vitéze! nagy félreértés van köztetek. Az én hatalmas uram, az oroszán, mindig megbecsült téged és egész népedet. Most egy hosszúmájú bűvész okozta a zavart közöttetek. Ha már így van, kénytelen vagyok megvallani. Hóhér fogadott velem, hogy bolonddá tesz mindnyájatokat; hasbeszéléssel utánozza a király hangját s gorombáskodik veletek, hadd pukkadjatok egyszer ti is, akiknek olyan jó sorotok van.

Hóhér kővé meredve bámult Ravaszra. Szerette volna nyakon kapni s hamarjában kirázni belőle a szuszt; de olyan zsvajv kerekedett fölötte, hogy kénytelen volt arra ügyelni.

Hiába nyávogta: — Nem igaz! nem igaz! a felriadt madarak lármája elnyomta a szavát. S ha még csak ez lett volna! . . . De egyszerre csak nagyot bődült maga a király is: — Mit mertél te a hátam mögött? te pimasz! Fogadsz az én bőrére? az én káromra? . . . Rögtön elhord magadat, vagy palacsintává lapitalak. Pusztulj előlem, vakmerő!

A hiúz rémülten osont be a bokrok közé, onnan vinyogta vissza: — Nohát ez hallatlan! A király maga is elhiszi! Megpukkadok; meg én!

A többi, amit még nyöszörgött, elveszett a madarak okozta zajban. A szárnyasok kergetni kezdték; esipték, vagdalták mindaddig, amíg egy nagy fa odvába nem menekült előlük. Csak Vitéz maradt a helyén. Onnan szólt le.

— Jól van, elfogadom a mentséget, de azért tudom, amit tudok. A diplomáciai érintkezést ugyan nem szakítom

meg a négylábuak fejedelmével, hanem felkérem őt, hogy ezentúl csak az ő népével parancsoljon. Ahogy én tudom, odalent nagy dolgok folynak; az ember tömegesen mozdult meg; mindenütt csoportokat látni; a tanácskozás elkeseredett és hogy miről folyik, azt abból sejteni, hogy a Menyörgők száma napról-napra jobban szaporodik. Mi szárnyasok tudjuk, mit jelent ez. Az ólomdarázs veszedelmes, mert láthatatlan és sokkalta jobban repül, mint a leggyorsabb madár. Mi elmenekülhetünk; mi az emberrel ki nem kezdünk, harcba övele nem bocsátkozunk. Elhúzódnak innen; mindaddig, amíg újra csend és béke van. A négylábú urak maradjanak itt magukra és segítsenek magukon, ahogy tudnak. Végre is nem látjuk be, miért legyünk nekik fegyvertársaik, holott a szövetségből nekünk jóformán semmi hasznunk sincsen. Sőt ha meggondoljuk, hogy India gyöngyének a vérszomja okozta a Menyörgők mozgását: inkább még rosszabbat okozhat a dolgok. Hisz ezelőtt békességben éltünk; az ember valahogy belenyugodott, ha egy-két barmát a farkasok és medvék lerágták. De most magára az emberre vadászik a *Csikos Fojtogató*, akinek nem kell egyéb ital, csak édes embervér. Csináljon a négylábú király amit akar. Mi a magunk bőrét joggal féltjük. Mihelyt igazán baj lesz, elköltözünk innen.

Ezzel kiterjesztette roppant szárnyát s megindult felfelé, a pirosszegélyű felhők irányába, amelyekre épügy sütt a hajnalpir, mint a messzeségben égő náderdő sárgavörös fénye.

Afrika hőse egyedül maradt.

Elnézett a távol ködébe, ahonnan a veszedelmet most már kétségtelenül várnia lehetett.

Az orvmadarak lét- fentartási működése.

(Folytatás.)

nagy és hatalmas erejű sasfajoknak, kivált az igen vén, monogamiában nem élő s elvonult életet folytató példányoknak *aját birtokolt* vadászterületük van, ahol a teljhatalmú vadászúr szerepét vive, semmiféle idegen

betolakodást meg nem tűrnek, párharczot, még pedig nem ritkán élethálára szóló elkeseredett viaskodásokat vívnak a betolakodó kalandorokkal s győzelem esetében kiűzik a szárnyas orvvadászt féltékenyen őrzött területeikről; — ellenkező esetben azonban ők lesznek a menekülő, kiűzött felek. Gyakran megesik, hogy a párbajozók (rendesen hasonfajúak) közül az egyik, de sőt néha mind a két fél is halva marad a csatatéren. — A nappali orvmadarak támadási módja (az akezió)

különböző ugyan, de közös tulajdonságuk *fölibe kerekedni* a kiszemelt prédának, mielőtt arra lecsapnának és pedig úgy a földön ülőknek, mint a repülő madaraknak is, mert csak felülről lefelé, illetve *alácsapva* képesek áldozatukat megragadni, még azok a fajok is, melyek kizárólag csakis repülő madarakra vadásznak, vagyis amelyek csak röptében képesek a szárnyasokat megkaparítani, mert vannak ilyenek is, például a sólymok nagyobb része; és viszont

léteznek oly fajok, melyek kizárólag a földön vagy vizen való prédaszerzésre utalvák és a repülőekkel szemben teljesen tehetetlenek. Ami pedig támadási módjukat illeti — mint föntebb már említettem volt — szintazonképen különböző, de az egymással közel rokonsági viszonyban álló fajoknál mindig ugyanaz. Eszerint némelyek például a földön ülő, valamint a levegőben mozgó állatok ellen való akciójuknál egészen sajátlagos eljárást követnek, míg más felekezetek tagjai más és ismét mások megint másféle jellemző módot használnak. Némelyek a *lecsapást* megelőzőleg *libegni* (billegni, szitálni, lógni v. sátorozni) szoktak a kiszemelt áldozat felett, úgy, mintha láthatatlan fonalszálon csüngenének. Így tesz például a vércse a mezők szabadjában, egyszerre csak *megáll* mozdulatlanul a tarlok felett; majd megmozdul a szárnya neki s verdesi a levegőt vele, sártort csinál szárnykarjaival maga fölött s csak inog, rezeg, mintha a puszták délibábjából ideszakadt fantom áltatná a szemet kápráztató játékával; majd egyszerre csak egyet kerít s a következő pillanatban testéhez kapott szárnyakkal aláhull áldozatára. — A vércsetempójú libegés némely szárnyas vadászónál elveszti ezt a különleges jellegét, a szárnyak rezgés-, avagy remegésszerű mozgása elmarad s a fantomszerű kép helyett egy erőltetetten mozgó alak tűnik a szem elé, mikor például az ölyv *verdesi* a szárnyát nagy lomhán, de azért bizonyos kimért tempó szerint, míg azután lerohan ez is — és ezt a tempóját egyetlen a földről felragadandó prédánál sem mulasztják el. Viszont megint más fajok csak *kivételes*en „lógnak“ vagy „libegnek“, például a réti sasok és kányák (Milvus), ha halat figyelnek a víz felett; — ellenben pedig a víz felett való libegést a halvágó sas (Pandion) már fajlagos szokásból teszi — gyorsan elsikló prédájának folytonos és pontos szemmel tartása végett, mint minden halvadász szárnyas. — A támadást megelőző tulajdonképeni *vadászati módot* illetőleg, ebben ép oly jellemzően sajátos tulajdonságokat, különbségeket tapasztalhatunk, mint a támadást megelőző viselkedés (előkészület) és támadásnál (akezió). Ennek illusztrálása végett rámutathatok például a halászmesterkedő orvmadarakra. Így a kányák, kabák (Circus), rétisasok ugyan mellékesen halászzattal is foglalkoznak, de mint nem tulajdonképeni halászó madaraknál,

Ott csakugyan mintha az örök pokol égett volna, úgy bujkáltak a vörös lángnyelvek végig a rónaság mélyét borító nádasban, a magas füvel borított zombikon, amely között olyan jó titkos búvóhelye volt nemrég a tigrisnek.

A Csíkos Fojtogatót az első füstoszlop menekülésre készítette ugyan, de az ember rettegéssel párosult haragja már csak a bizonyossággal elégedhetett meg. Hadd égjen le az egész terület, ahol az emberevő otthon lehetett. Hadd válják perjévé, hamuvá a sűrűség, ahova a gyilkos behurcolgatta áldozatait.

A zombikos már olyan, mintha ezernyi ezer nagy vakondtúrás földné a pusztaságot, feketén, gyászosan. Közte a zombikárokból még a víz is szurokszerű s a behulló tüzes perjétől langyos. Ott már semmiféle állat sem tanyázik. A madarak eltűntek, — a vidrák elvándoroltak, — a lápi óz ki tudná merre bújdosik? A réti farkas éjente már nem szokik itt zombikról-zombikra, nagyokat szimatolva a levegő áramlásával szemközt.

Ahol az ember ráakad egy-egy fehérlő koponyára, sirva, átkozódva szedi össze, boszút esküszik a banditára. Akinek jártányi ereje van, az gyülekező helyekre siet, ahová dobszó, meg félrevert harang kongása hívja a népet. Lázban él mindenki, aki a panaszokat s a sirásokat hallja. A Menyörgők fegyvereiket rázzák, emelgetik, — esküdöznek, tombolnak, halált kiabálnak... Mind idekészül az erdőségbe, ahol a Csíkos Fojtogató, meg szörnyű társa, az elszabadult állatkirály lakik.

Ezeket a híreket egy kóborló farkas hozta, amely a tanyai kutyák egymásnak szóló üzenetéből értett meg apránként mindent. A gyors lábú farkast ki is nevezte a király

kengyelfutónak. Most, hogy a szárnyasok hadával megszünt a benső barátkozás, gondoskodni kellett a postaforgalom épségéről. Éjjel csak megjárta; akkor a szárnyas egerek még híven megtették a magokét; Csúnya csudákat művelt; kétszer is megjárta a nagy messzeséget a síkságtól a hegyesség lábáig s új meg új adatokkal megrakodva tért vissza. Az alkonyat elindította útjára a kengyelfutót; az csak reggel felé vánszorgott elő holtfáradtan. Napközben darazsak és szitakötők vágattak szanaszét a környéken s innen is, onnan is összeszedtek valamit, amit jó volt tudni. Az egész környék nagy messzeségben úgy készülődött, mintha mozgósítva lett volna. A félrevert harang szomorú hangja jóformán sohasem hallgatott el. Zulejka, mintha valósággal megőrült volna, szenvedélye hatása alatt egyre folytatta borzalmas mesterségét; nem múlt nap, hogy vérben ne fürdött volna. Váratlanul és kísértetszerűen jelent meg az emberlakta helyen; jöttét nemsokára halálordítás követte valahol. Mire az emberek összefutottak, már csak azt láthatták, hogy egygyel megint kevesebben vannak. Néha megpillantották a kullogó tigrist, amint zölden izzó szemével hátra-hátra tekintett, szájában tartván zsákmányát, akinek a számára nem lehetett már szabadulás.

Az őserdő köré napról-napra szorosabb gyűrűje fonódott az ezernyi-ezer elszánt embernek, aki mind arra esküdött, hogy inkább meghal, de az indiai rabló rettegését nem állja tovább.

(Folytatása következik.)

